

СТАНОВИЩЕ

от: проф. д-р Милен Иванов Балтов,

член на научното жури въз основа на Заповед на ректора на Бургаския свободен университет № УД 48/ 6.10.2022 г. и определен за автор на становище, съгласно решение на научното жури, взето на първо заседание в процедурата за защита на докторска дисертация на тема:

„Методологически аспекти на стрес тестовете във финансовата индустрия и приложимостта им за системите в Република Казахстан“,

с автор: Кайрат Булатович Койшибеков,

за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ в професионално направление 3.8. Икономика, докторска програма „Икономика и управление (индустрия)“ на Бургаския свободен университет

Обща информация

Докторант Кайрат Булатович Койшибеков завършва редовното си обучение като бакалавър по спец. Финанси и като магистър по същата специалност в Бургаския свободен университет през 2001 г. През периода 2001 - 2004 г. е работил като помощник-финансов директор на Жамбилски областен филиал, директор Южен регионален център, след това е бил генерален директор в ТОО Tamerlan Trans Service. През 2006 – 2009 г. е директор на департамент по маркетинг в ТОО „Атырауский нефтеперерабатывающий завод“, а в годината след това е бил генерален директор на ТОО „БМ Атырау“.

В началото на предходното десетилетие е генерален директор на ТОО Gural, а в периода 2012 – 2017 г. е председател на СПК „Каспий“. Понастоящем е директор на департамент „Маркетинг“ в „Атырай“ нефтена рафинерия.

По време на обучението си в докторантурата, Кайрат Койшибеков е изпълнил всички учебни задължения, като е положил успешно заложените в индивидуалния му план за работа изпити. Той се обучава в самостоятелна форма за периода 2019 – 2020 г. по докторска програма Икономика и управление

(индустрия) към Центъра по икономически и управленски науки Темата на дисертационния му труд, с която е зачислен и отчислен с право на защита от Бургаския свободен университет е „Методологически аспекти на стрес тестовите във финансовата индустрия и приложимостта им за системите в Република Казахстан“.

Обща оценка и преценка на структурата и съдържанието на дисертационния труд

Дисертационният труд на докторант Кайрат Койшибеков разглежда една изключително актуална тематика – прилагането на надеждни методи за оценка на икономическия риск, недостатъчно проучена научна област и всяко ново знание и споделен опит най-малкото са интересни. В този смисъл темата на дисертацията е актуална, значима и полезна в професионален аспект, особено предвид на обстоятелството, че теоретико-методологическата част на изследването е ориентирано към определена емпирична конкретика, свързана с изследването на стрес тестване на основните сектори от финансовата индустрия на Република Казахстан, със специфична финансова система, която асимилира в себе си:

Общият обем е в обем от 222 стандартни страници, от които 180 основен текст, приложения – 22 и 20 страници библиография, която включва 178 заглавия, от тях 52 на кирилица и 126 на латиница. Структурата на дисертацията е представена във въведение, четири глави и заключение. Изложението в гл. 1 и в гл. 2 е структурирано по точки, а в следващите две глави – трета и четвърта, в части и към всяка от тях в точки. В основния текст на дисертацията са включени 30 таблици, 35 диаграми, 2 схеми и 1 фигура, които са авторски. Приложени са Декларация за съответствие на дисертационния труд с изискванията на чл. 6, ал. 3 от ЗРАСРБ и за оригиналност.

Изследователската теза е ясно и точно формулирана. Обектът на изследването е много добре дефиниран. Предметът на дисертационния труд е фокусиран върху симулации за стрес тестване на организации от финансовата индустрия на Република Казахстан. Определено и предметът, и обектът на изследването са много точно подбрани, което позволява реализирането на поставената основна цел на дисертационното изследване.

За набиране на необходимите данни, докторантът прилага системния подход и голямо разнообразие от методи като: „интелигентен анализ на данни“, математико-статистически, аналитични и графически техники исторически, сравнителен, индуктивен и дедуктивен метод, метода на анализа на синтеза, радарни диаграми, множествен дискриминантен анализ за прогнозиране на дефолтни състояния, рейтингови оценки и други.

Оценка на приносите в дисертационния труд и на минималните национални изисквания

Представената в автореферата справка за приносите реално отразява работата и постигнатите резултати в дисертационния труд. Те са свързани с разработената и апробирана система за управление на икономически риск. Определено те са резултат от извършеното от докторанта задълбочено научно изследване, като е проучена и анализирана е значителна по обем специализирана литература и нормативна уредба както на Република Казахстан, така и на редица други държави, в т. ч. САЩ, Германия и др., свързана с изследвания в дисертацията проблем. Доразвити са отделни постановки, свързани със същността и спецификата на стрес тестовете във финансовата индустрия. Направени са специализирани изследвания и е извършено значително по обем емпирично изследване, относно разглеждания в дисертацията проблем.

Авторът разработва и апробира симулационни модели за анализ на резултатите от проведено стрес тестване на сектори от финансовата индустрия на Република Казахстан, извежда жса проблеми и насоки за тяхното решаване в системата на финансовата индустрия на Република Казахстан и изказва собствени становища по редица страни от разглеждания в дисертацията проблем.

Кандидатът Кайрат Койшибеков изцяло отговаря на националните минимални изисквания съотнесени към онс «доктор» в област 3. „Социални, стопански и правни науки”, като по група показатели Г неговият резултат е 115 т. при минимално изискуеми 30 т. Резултатът му се получава от 2 самостоятелни студии, 6 статии, от които една в съавторство и 3 научни доклада, всички пряко свързани с темата на дисертационния труд.

Въпроси и препоръки по дисертационния труд

Конкретните въпроси към докторанта са:

- Посочете стратегически документи в Европейския съюз свързани с банковите стандарти?

- С кои други елементи на икономическия растеж, като раздуването на паричната маса и инфлацията могат да са свързани проблемите на риска при прилагането на банковите стандарти?

Препоръката към докторанта е при практическото изследване да се потърсят аналози за най-добри практики. В същото време, интересът към темата е предпоставка за бъдещи участия на докторанта в международни проекти и изследвания, както и за публикации в международни издания.

Автореферат и публикации по дисертационния труд

Авторефератът отговаря на изискванията и е издържан в структурно отношение, отразявайки логиката и дълбочината на дисертационния труд.

Използваните публикации са единадесет, от които две студии, шест статии и три доклада, от които пет публикации в съавторство. Те директно отразяват ключови моменти в изследването и са свързани с част от приносите.

Заключение

Дисертационният труд изцяло отговаря на изискванията на ЗРАСРБ, Правилника за неговото прилагане и на частта от правилниците на Бургаския свободен университет за присъждане на образователната и научна степен „доктор”.

С убеденост давам **положителна оценка на дисертационния труд** на тема „Икономически риск при морски инциденти за българския черноморски туристически продукт” и препоръчвам на колегите, уважаеми членове на научното жури да присъдят образователната и научна степен «доктор» на **Кайрат Болатович Койшибеков**.

15.12.2022 г.
гр. Бургас

Рецензент:

/проф. д-р Милен Балтов/